

**Kpt. Eriko Kauko daktaro disertacija
„Rusijos karinės transformacijos poveikis Baltijos šalių saugumo ir gynybos politikai“**

Data: 2017 m. gruodžio 20 d.

Vieta: Generolo Jono Žemaičio Lietuvos karo akademija

Mokslo šaka: Socialiniai mokslai, politikos mokslai (02S)

Parengta institucijoje: Generolo Jono Žemaičio Lietuvos karo akademija

Vadovai:

2012–2013 m.: Prof. dr. Gražina Miniotaitė (Generolo Jono Žemaičio Lietuvos karo akademija, socialiniai mokslai, politikos mokslai – 02S)

2013–2017 m.: Prof. dr. Virgilijus Pugačiauskas (Generolo Jono Žemaičio Lietuvos karo akademija, socialiniai mokslai, politikos mokslai – 02S)

Disertacijos gynimo taryba:

Pirmininkas

prof. dr. Tomas JANELIŪNAS (Vilniaus universitetas, socialiniai mokslai, politikos mokslai – 02S)

Nariai:

prof. dr. Šarūnas LIEKIS (Vytauto Didžiojo universitetas, socialiniai mokslai, politikos mokslai – 02S)

prof. dr. Gediminas VITKUS (Generolo Jono Žemaičio Lietuvos karo akademija, socialiniai mokslai, politikos mokslai – 02S)

prof. dr. Vaidutis LAURĖNAS (Klaipėdos universitetas, socialiniai mokslai, politikos mokslai – 02S)

doc. dr. Asta MASKALIŪNAITĖ (Baltijos gynybos koledžas, socialiniai mokslai, politikos mokslai – 02S)

Su disertacija galima susipažinti:

Generolo Jono Žemaičio Lietuvos karo akademijos bibliotekoje (Šilo g. 5A, Vilnius) ir Lietuvos nacionalinėje M. Mažvydo (Gedimino pr. 51, Vilnius) bibliotekoje.

Anotacija

Nepasitenkinimas savo silpnėjančiu vaidmeniu pasaulio politikoje, ypač buvusioje įtakos zonoje – posovietinėje erdvėje, ir NATO plėtra į šį regioną paskatino Rusiją keisti užsienio ir saugumo politikos kryptį pasitelkiant karinės jėgos transformaciją kaip politinį įrankį savo įtakai stiprinti. Rusijos siekis pakeisti saugumo architektūrą, atkurti, išsaugoti ir (ar) sustiprinti įtaką posovietinėje erdvėje tapo vienu svarbiausių ir didžiausių grėsmę Baltijos šalių saugumui keliančių veiksnių. Disertacijoje tiriama, kokį poveikį Rusijos karinė transformacija turėjo Baltijos šalių saugumo ir gynybos politikai 2008–2016 m. Šiam tikslui buvo suformuotas tradicinis neoklasikinio realizmo teorija grindžiamas tyrimo modelis, leidžiantis analizuoti tyrimo objektą remiantis trimis kintamaisiais – nepriklausomu kintamuoju (išoriniai veiksniai, t. y. Rusijos karinė galia), tarpiniu kintamuoju (vidiniai veiksniai – Baltijos valstybių vadovų preferencijos ir percepcijos) ir priklausomu kintamuoju (nacionaliniai veiksniai – Baltijos valstybių saugumo ir gynybos politika). Priežastinės logikos tarp šių trijų kintamųjų paieška leido paaiškinti išorinių veiksnių (nepriklausomas kintamasis) poveikį valstybės užsienio ir saugumo politikai (priklausomas kintamasis), į tyrimą įtraukiant tarpinį kintamąjį, leidžiantį geriau atskleisti priežastinius tiriamojo reiškinio ryšius. Atlikto tyrimo rezultatai atskleidė, kad didžiausią įtaką Baltijos šalių saugumo ir gynybos politikai turėjo ne Rusijos karinė transformacija *per se*, bet jos įgalinta karinės transformacijos vizualizacija – Rusijos kariniai veiksmai Ukrainoje, ypač šių veiksmų geografinis artumas. Šie veiksmai paskatino Baltijos šalis, pirma, suvokti Rusijos keliamas grėsmes ir, antra, rasti Baltijos valstybių vadovų politinei valiai imtis atitinkamų veiksmų – Rusijos kaip potencialios grėsmės apibrėžimo strateginiuose nacionalinio saugumo dokumentuose ir reikšmingo gynybos politikos priemonių stiprinimo.